

Lempäälän kunnan UNICEF lapsiystävällinen kunta (LYK) toimintasuunnitelma vuosille 2025-2026

Kasvatus- ja opetuslautakunta 15.01.2025 § 8

Valmistelija sivistysjohtaja Nina Lehtinen, kehittämispäällikkö Tuija Ylä-Himanka, varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö Katri Auvinen

Unicefin lapsiystävällinen kunta -tunnustus ja toimintasuunnitelmaprosessi

Lempäälä sai toisena kuntana Pirkanmaalla Unicefin lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen vuonna 2023. Vuoden 2024 aikana koordinaatioryhmä on työstänyt uutta toimintasuunnitelmaa seuraavalle kahdelle vuodelle. Koordinaatioryhmään kuuluu laaja edustus lasten ja nuorten kanssa toimivia ammattilaisia (kunnan ja Pirkanmaan hyvinvointialueelta) sekä MLL:n, seurakunnan ja eri vaikuttamiselimien edustajia.

Toimintasuunnitelma sisältää lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön tavoitteet ja toimenpiteet. Se auttaa kuntaa tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja palveluissa ja kunnan hallinnossa, ja varmistamaan, että myös haavoittuvassa asemassa olevat lapset tunnustetaan ja saavat tarvitsemansa tuen.

Toimintasuunnitelmaprosessi koostuu seuraavista vaiheista:

1. Visio
2. Tavoitteet
3. Toimenpiteet
4. Mittarit
5. Toimintasuunnitelman hyväksyminen ja siitä tiedottaminen
6. Toimintasuunnitelman seuranta ja arviointi

Unicef hyväksyi Lempäälän toimintasuunnitelman vuosille 2025-2026 20.12.2024.

Toimintasuunnitelman visio, tavoitteet ja toimenpiteet

Lapsiystävällinen kunta toimintasuunnitelman visio on ”Parasta elämää lapsille ja nuorille Lempäälässä”. Toimintasuunnitelman tavoitteet pohjautuvat nykytilan kartoituksen tuloksiin. Nykytilan kartoituksessa hyödynnettiin monipuolista tietoa esim. kouluterveyskyselyn indikaattoreita, muita kyselyjä eri ikäisille lapsille ja nuorille (kuten koulufiiliskysely) sekä lasten ja nuorten kanssa työskentelevien ammat-tilaisten arjen tuntemusta. Suunnitelmaa laadittaessa pidettiin erityisen tärkeänä, että tunnistamme sen yhteydet kuntastrategiaan ja kunnan laajempaan kehittämiseen sekä muihin lapsia ja nuoria koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin. Tavoitteissa ja toimenpiteissä onnistuminen edellyttää kunnan ja Pirkanmaan hyvinvointialueen eri toimijoiden monialaista ja -ammattillista saumatonta yhteistyötä. Yhteiseen työhön tulee ottaa mukaan entistä laajemmin myös lapset ja nuoret sekä seurakunta, seurakunnat, järjestöt ja yhdistykset.

Tavoitteet ja toimenpiteet:

- 1) Kunta huolehtii, että osallisuus toteutuu lasten jokapäiväisissä kasvuympäristöissä. Osallisuuden edistäminen on ohjaava toimintaperiaate lasten ja nuorten kanssa työskenteleville.
 - Toimenpide 1: Nuorten osallisuusohjelman valmistuminen ja käyttöönoton perehdytys poikkihallinnollisesti.
 - Toimenpide 2: Nuorten osallisuusohjelmaan liittyvän osallisuusindikaattorin käyttöönotto. Osallisuuden toteutumista seurataan osallisuusindikaattorin avulla.
- 2) Kunta jäljittää ja seuraa poikkihallinnollisesti julkisten varojen käyttöä lapsiin sekä tekee lapsivaikutusten arviointia talousarviopäätöksistään (lapsibudjetointi eli LaBu).
 - Toimenpide 1: Lapsibudjetointiosaamisen vahvistaminen ja menetelmän yhdessä harjoittelu työpajoissa (LaBu-hanke).
 - Toimenpide 2: Lapsibudjetointitietoisuuden ja -osaamisen laajentaminen viranhaltijoille ja päättäjäille sekä sen kytkeminen tiedolla johtamisen kokonaisuuteen.
 - Toimenpide 3: Lapsivaikutusten arviointia tehdään vuoden 2025 palvelusuunnitelmaa laadittaessa. Lapsivaikutusten arviointiin sisällytetään budjettianalyysi lasten oikeuksien näkökulmasta.
 - Toimenpide 4: Kunta jäljittää ja seuraa poikkihallinnollisesti julkisten varojen käyttöä lapsiin ja nuoriin (= lapsieuro). Lapsilähtöistä budjettianalyysiä tehdään vuosien 2025 ja 2026 talousarvioista sekä tilinpäätöksistä lasten oikeuksien näkökulmasta (oikeus opetukseen sekä oikeus vapaa-aikaan, leikkiin ja kulttuuriin).
- 3) Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia.
 - Toimenpide 1: Perehdytykselle ja koulutukselle laaditaan vuosikello. Vuosikelloon sisällytetään eri kohderyhmät kuten päättäjät, viranhaltijat sekä toimihenkilöt ja kunnan työntekijät. Lapsiystävällinen kunta -verkkosivuilla julkaistavia koulutuslinkkejä jaetaan ja niistä tiedotetaan verkostokumppaneille.
 - Toimenpide 2: Lasten oikeuksien perehdyttämiselle kootaan selkeä ja helposti saavutettava materiaali. Materiaali viedään kaikille yhteiseen intraan (Kanava) sekä Lapsiystävällinen kunta -verkkosivuille.
 - Toimenpide 3: Lasten oikeuksista ja LYK-teemoista tiedotetaan suunnitelmallisesti, säännöllisesti ja monikanavaisesti. Lapsiystävällinen kunta -verkkosivujen kautta lisätään kuntalaisten tietoisuutta lasten oikeuksista, ja tuodaan esille, kuinka ne toteutuvat lasten ja nuorten arjessa.
 - Toimenpide 4: Lasten ja päättäjien tapaaminen; järjestetään yhteinen tapaaminen lapsille/nuorille ja päättäjäille. Tavoitteena on saada lapset ja nuoret konkreettisesti mukaan tuomaan päätäjien tietoisuuteen lasten oikeuksia ja arkea.

- Tapaamisesta tehdään säännöllinen viemällä se LYK-vuosikelloon Lasten oikeuksien viikolle.
- 4) Kunta kohdentaa resursseja tai erityistä tukea haavoittuvassa asemassa oleville lapsille.
- Toimenpide 1: Minun tiimini -mallin käyttöönotto Lempäälän lasten ja nuorten palveluissa. Käyttöönottoa seurataan kunnallisessa HyTe-työryhmässä.
 - Toimenpide 2: Minun tiimini -malliin liittyvän asiakaspalautteen kerääminen jatkokehittämisen pohjaksi. Asiakaspalautteen kerääminen tapahtuu eri palveluissa Pirhan ohjaamalla tavalla. Pirhan palveluohjaajat tuovat palautteen tiedoksi kunnan HyTe-työryhmälle, jossa seurataan ja arvioidaan mallin toimivuutta sekä asetetaan mahdollisia kehittämistoimenpiteitä.
- 5) Lapsille ja nuorille suunnatun ennaltaehkäisevän mielenterveystyön lisääminen ja kehittäminen paremmin saavutettavaksi huomioiden erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja nuoret.
- Toimenpide 1: Kohtaamismahdollisuuksien lisääminen lasten ja nuorten arkiympäristöihin olemassa olevilla resursseilla, eri toimijoiden vuoropuhelua ja yhteistyötä tiivistämällä. Uusia kohtaamismahdollisuuksia kohdennetaan arjessa tunnistettuihin tarpeisiin.
 - Toimenpide 2: Vapaaehtoistoimijaverkoston ja sen mahdollisuuksien kartoittaminen yhteistyössä järjestösuunnittelijan kanssa.
 - Toimenpide 3: Lisätään ja monipuolistetaan lapsille ja nuorille suunnatuista toiminnoista ja avunsaantimahdollisuuksista tiedottamista. Tiedottamisessa huomioidaan sekä paikalliset että seudulliset (Digiperhe) palvelutarjonnat.
 - Toimenpide 4: Nivelvaiheyhteistyöhön tuotetaan malli, joka turvaa tasavertaisen ja -laatuisen palvelun nivelvaiheessa olevassa lapsille ja nuorille. Toimenpiteet kohdennetaan 6.-7.-luokkien nivelvaiheeseen. Nivelvaihemallissa huomioidaan erilaisia teemoja kuten kaveri- ja vuorovaikutustaidot, kiusaamisen ehkäisy sekä aikuisten myönteinen asenne lapsia kohtaan. Toimenpiteeseen liittyy yhteisöpedagogikoulutuksen ja palvelumuotoilukoulutuksen kehittämistehtävät.

Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman seuranta ja arviointi toteutetaan yhteistyössä kunnan koordinaatioryhmän ja Unicefin asiantuntijoiden kanssa. Ensimmäinen uuden toimintasuunnitelman seurantatapaaminen on syksyllä 2025.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön luku 5 Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako, 3 § Lautakuntien yleistehtävät ja ratkaisuvallat, momentti 1 kohta 1: Lautakunnat päättävät palvelualueen toiminnassa noudatettavista perusteista ja yleisistä ohjeista.

Lisätietoja:

sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789
kehittämispäällikkö Tuija Ylä-Himanka, puh. 050 383 0600

Esittelijä	Sivistysjohtaja
Päätösehdotus	Kasvatus- ja opetuslautakunta merkitsee tiedoksi Lempäälän kunnan UNICEF lapsiystävällinen kunta (LYK) toimintasuunnitelman vuosille 2025-2026 edellä selostetun mukaisesti.
Käsittely	<p>Keskustelun kuluessa esittelijä teki seuraavan muutetun ehdotuksen pykälän tiedoksiintoon: Tämä pykälä annetaan tiedoksi Lempäälän kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.</p> <p>Puheenjohtaja tiedusteli, voiko kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyä esittelijän tekemän muutetun ehdotuksen. Lautakunta hyväksyi yksimielisesti esittelijän tekemän muutetun ehdotuksen tämän pykälän tiedoksiintoon.</p>
Päätös	Kasvatus- ja opetuslautakunta merkitsi tiedoksi Lempäälän kunnan UNICEF lapsiystävällinen kunta (LYK) toimintasuunnitelman vuosille 2025-2026 edellä selostetun mukaisesti pykälän käsittelyn yhteydessä tehdyillä muutoksilla tiedoksiintoon.
Tiedoksi	Lempäälän kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto

Kunnanhallitus 27.01.2025 § 32
244/00.04.02/2023

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi Lempäälän kunnan UNICEF lapsiystävällinen kunta (LYK) toimintasuunnitelman vuosille 2025-2026.
Päätös	<p>Kunnanhallitus</p> <ol style="list-style-type: none">1. merkitsi tiedoksi Lempäälän kunnan UNICEF lapsiystävällinen kunta (LYK) toimintasuunnitelman vuosille 2025-2026.2. lähetti asian edelleen tiedoksi yhteisölautakunnalle, yhdyskuntalautakunnalle ja kunnanvaltuustolle. <p>Merkittiin pöytäkirjaan, että sivistysjohtaja Nina Lehtinen saapui kokoukseen klo 15:46 tämän pykälän käsittelyn aikana.</p> <p>Merkittiin pöytäkirjaan, että sivistysjohtaja Nina Lehtinen poistui kokouksesta klo 16:00 tämän pykälän päätöksenteon jälkeen.</p>
Tiedoksi	Yhdyskuntalautakunta, yhteisölautakunta, kunnanvaltuusto, kasvatus- ja opetuslautakunta